

Northern Trust

CONTACTGEGEVENS

Northern Trust

World Trade Center

Zuidplein 36, H-Toren, 1077 XV Amsterdam

Telefoon: +31 20 7997751

northerntrust.com

PENSION FUND GOVERNANCE: KENNIS IS MACHT

Het streven naar goed pensioenfondsbestuur stelt hoge eisen aan pensioenfondsen: om de governance naar een hoger niveau te tillen, moeten fondsen kunnen beschikken over het juiste bestuursmodel, de juiste mensen en – zeker niet minder belangrijk – de juiste informatie. Op 19 november 2013 kwamen op uitnodiging van Northern Trust zo'n 70 pensioenbestuurders en -managers samen met andere institutionele beleggers en de toezichthouder, om van gedachten te wisselen over de belangrijkste elementen en dilemma's van goed pensioenfondsbestuur.

Het streven naar goed bestuur stelt Nederlandse pensioenfondsen voor een complexe uitdaging. Een goede 'governance' wordt in de pensioensector beschouwd als een prioriteit, zowel met betrekking tot de structuur en kwaliteit van pensioenfondsbestuur in het algemeen, als meer specifiek met betrekking tot governance van de beleggingsketen. Deze beide zijden van de governance-medaille werden op het Northern Trust congres van 19 november jongstleden vertegenwoordigd door Iris Sluiter, Afdelingshoofd van het Expertisecentrum Pensioenbestuur en Organisatie bij toezichthouder De Nederlandsche Bank, en Rob Oosterhout, vice-bestuursvoorzitter van het ING Pensioenfonds.

Aan de ene kant nemen pensioenfondsen maatregelen om te voldoen aan de Wet versterking bestuur pensioenfondsen (Wvbp), die in juli 2014 volledig van kracht wordt. De nieuwe governancewetgeving schrijft voor dat pensioenfondsen een keuze maken uit vijf bestuursmodellen: een paritair model waarin alle stakeholders vertegenwoordigd zijn, een model waarbij de bestuurders onafhankelijk zijn, en drie verschillende varianten van het one-tier model.

Afhankelijk van het gekozen model wordt de medezeggenschap geregeld in de vorm van een verantwoordingsorgaan of een belanghebbendenorgaan, terwijl gepensioneerden verplicht vertegenwoordigd moeten zijn in de paritaire besturen. Met uitzondering van de one-tier modellen krijgt het intern toezicht vorm in een visitatiecommissie of een Raad van Toezicht, waarbij de laatste verplicht is voor bedrijfstakpensioenfondsen.

Afgelopen september had circa 30 procent van de pensioenfondsen al een keuze gemaakt uit de vijf beschikbare modellen, waarbij de meerderheid voor een paritair model koos, aldus Sluiter. De overige fondsen hebben naar verwachting voor het einde van het jaar een beslissing genomen. Sluiter benadrukte dat pensioenfondsen de keuze niet tot het laatste moment moeten uitstellen. "Een beslissing na januari 2014 is eenvoudigweg te laat," zei ze, en voegde toe: "DNB neemt contact op met de naar schatting 16 procent die hun keuze tegen die tijd nog niet hebben bepaald."

Sluiter erkende dat er tussen de afronding van het wetgevingsproces en de implementatie van de governancewetgeving heel weinig tijd overblijft "We beseffen dat dit gevolgen kan hebben

voor het besluitvormingsproces van pensioenfondsen. Maar we dringen er niettemin op aan dat pensioenfondsen zich voorbereiden op de nieuwe regelgeving. We kunnen het wetgevingsproces niet sneller laten verlopen, maar kunnen we wel zorgen dat fondsen voldoende informatie hebben om aan de slag te kunnen," zei ze.

Ze erkende tevens dat de nieuwe, strengere eisen ten aanzien van kwalificaties en beschikbaarheid het lastiger zullen maken voor pensioenfondsen om geschikte kandidaten te vinden voor bestuursposities. Volgens Sluiter is dit dilemma echter onvermijdelijk: "Naarmate de geschiktheidsvereisten worden aangescherpt, neemt het aantal vissen in de vijver af. Maar daar is niets aan te doen, want de maatschappij vraagt dit nu eenmaal van de sector."

Wat betreft het beloningsbeleid in de sector – nog een 'hot topic' als het om governance gaat – wees Sluiter wederom op de maatschappij, die om verantwoording vraagt. Ze voegde echter toe dat DNB niet per definitie tegenstander is van hoge vergoedingen, "zolang pensioenfondsen zich maar bewust zijn van de belangen en de risico's die hiermee gemoeid zijn, van tevoren hebben nagedacht over welk beloningsniveau ze acceptabel vinden, en bereid zijn hierover verantwoording af te leggen."

GOVERNANCE VAN DE BELEGGINGSKETEN: KENNIS IS MACHT

Terwijl pensioenfondsen aan de ene kant druk bezig zijn om te voldoen aan de eisen van de nieuwe Wvbp, is er aan de andere kant veel aandacht voor het verbeteren van de governance van de beleggingsketen. Na

“Wie tot na januari 2014 wacht om een bestuursmodel te kiezen, is eenvoudigweg te laat.

IRIS SLUITER, AFDELINGSHOOFD VAN HET EXPERTISECENTRUM PENSIOENBESTUUR EN ORGANISATIE, DE NEDERLANDSCHE BANK

de crisis van 2008 heeft De Nederlandsche Bank het toezicht op pensioenfondsen aangescherpt om erop toe te zien dat het pensioenfondsbestuur te allen tijde de controle behoudt op het vermogensbeheer, zoals de wetgeving voorschrijft. De toezichthouder was extra streng voor pensioenfondsen met een sterk gedaalde dekkingsgraad en eiste dat fondsen hun 'couteravailing power' ten opzichte van hun vermogensbeheerders versterkten en verbeteringen aanbrachten op het gebied van transparantie en risicomanagement, om zodoende de governance van het beleggingsproces te verbeteren.

In reactie hierop heeft Stichting Pensioenfonds ING zich ten doel gesteld om de governancestructuur van het vermogensbeheer grondig te verbeteren door een nieuw governancemodel te implementeren. De uitvoering hiervan heeft het pensioenfonds op zich heeft genomen o.a. in samenwerking met zijn effectendienstverlener, Northern Trust.

"Onze pensioenregeling is gebaseerd op uitsluitend nominale verplichtingen en streeft ernaar om te allen tijde adequate buffers aan te houden. Met die twee voorwaarden in het achterhoofd gaan we uit van een strategische risicostandaard op basis van twee elementen: het risico dat onze dekkingsgraad over een periode van vijftien jaar onder de 105 procent komt, mag niet groter zijn dan 1 procent; en het risico dat de dekkingsgraad onder de 99 procent raakt, mag in enig jaar niet groter zijn dan 1 procent," (*) legde Rob Oosterhout uit.

Deze benadering heeft tot gevolg dat de asset-liabilitystudie (ALM) – die van oudsher vooral gericht is op de

lange termijn – nu rekening houdt met zowel lange- als kortetermijnperspectieven, en dat de ALM een dekkingsgraadafhankelijk risicobudget oplevert, in plaats van een bepaalde asset allocatie. Oosterhout: "We navigeren niet langer op basis van een vaste beleggingsmix met een variabele risiconiveau, maar bepalen onze koers op basis van een dekkingsgraad afhankelijk en begrensd risiconiveau en een variabele beleggingsmix."

Zo'n op risico gebaseerde benadering van de governance van de beleggingsketen vergt een buitengewoon helder en gedetailleerd inzicht in de portefeuille. Om dat soort maatgesneden transparantie voor elkaar te krijgen, is gemakkelijker gezegd dan gedaan. "We moesten toegang zien te krijgen tot een enorme hoeveelheid data van een groot aantal verschillende vermogensbeheerders verspreid over de hele wereld, en die data moest ook nog eens in een min of meer universeel formaat worden aangeleverd. We hebben Northern Trust in de arm genomen om dat voor elkaar te krijgen," aldus Oosterhout.

Het was geen sinecure om de benodigde gegevens op tijd en in het vereiste format aangeleverd te krijgen, beaamde Frans Hofkens van Northern Trust. "Maar de toegenomen vraag naar meer transparantie kan overal op begrip rekenen. Wat ook heeft geholpen, is het feit dat Northern Trust een uitstekende relatie heeft opgebouwd met een breed scala aan asset managers overal ter wereld."

De nieuwe aanpak van het ING Pensioenfonds heeft verreikende consequenties voor de governance van het fonds. Afhankelijk van de betrokken bandbreedte van het risicobudget worden verschillende bestuurslagen

aangesproken. Beslissingen over het middenbereik – 70-90 procent van het risicobudget – vallen onder de verantwoordelijkheid van het bestuursbureau. De Commissie Balansbeheer is verantwoordelijk voor beslissingen in het 50-70 procentgebied en het gebied tussen 90-95 procent van het risicobudget. Alles onder de 50 procent en boven de 95 procent vereist een beslissing van het bestuur.

"Dit wil echter niet zeggen dat een risico-gebaseerd governancemodel voor de beleggingsketen het pensioenfonds op enige wijze beperkt in zijn keuzevrijheid voor wat betreft het algehele bestuursmodel," benadrukt Oosterhout. "Met andere woorden: elk van de vijf bestuursmodellen uit de Wvbp valt prima te combineren met onze risico-gebaseerde beleggingsgovernancebenadering."

Welk bestuursmodel pensioenfondsen ook kiezen, de behoefte aan meer transparantie en heldere 'doorkijk'-informatie wordt steeds meer een integraal onderdeel van goed bestuur. "Wij merken dat er steeds meer vraag komt naar accurate en volledige informatieverstrekking naarmate beleggers zich meer richten op governancekwesties," zegt Hofkens van Northern Trust.

Dat is misschien niet zo gek. "Want uiteindelijk hebben pensioenfondsen besturen die informatie nodig om 'in control' te zijn," zegt Oosterhout. "En daar is het ons uiteindelijk om te doen"

(*) dit was zo ten tijde van presentatie / interview. Op 9 januari jl is bekend gemaakt dat betrokken partijen een onderhandelingsresultaat hebben bereikt dat moet leiden tot aanpassing van dit nominale karakter.